

---

|                  |                                                                       |
|------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Onderwerp:       | Concept actieplan versterken digitale connectiviteit MRDH (bijlage 2) |
| Datum:           | 16 januari 2019                                                       |
| Contactpersonen: | Han Wieringa en Britt Doornekamp                                      |
| Telefoonnummer:  | 06 5242 7746 en 06 4006 1986                                          |

---

### **Visie/ambitie**

Economisch vestigingsklimaat versterken d.m.v. digitale connectiviteit en het bereiken van internationale kopgroeppositie. Efficiënte uitrol van hoogwaardig breedband en 5G in de regio zijn belangrijke ontwikkelingen om dit te bereiken.

### **Inleiding**

In dit actieplan treft u eerst een beknopt overzicht van uitdagingen (paragraaf 1). Deze zijn gebaseerd op de Notitie Digitale Connectiviteit MRDH (uitgevoerd door Stichting Digitale Bereikbaarheid). In de kennisbijeenkomst, werkatelier en in de werkgroepen die de MRDH organiseerde met ambtenaren vanuit de 23 gemeenten werden deze uitdagingen herkend. Daarnaast zijn er ook diverse kansen (paragraaf 2) benoemd. Hierover zijn vervolgesprekken gevoerd met diverse stakeholders.

Op basis van de uitdagingen en kansen is er in overleg met de werkgroepen in oktober en december gewerkt aan een voorstel voor uit te voeren acties. Deze worden toegelicht in paragraaf 3.

## **1. Uitdagingen**

### Gebrek aan integratie van digitalisering in beleid (gebaseerd op notitie Digitale Connectiviteit)

- Het streven naar verbetering van de digitale connectiviteit wordt in de gemeentelijke coalitieprogramma's niet of nauwelijks genoemd. Een gevolg hiervan is dat er beperkte middelen vanuit de begroting zijn opgenomen voor digitale connectiviteit.
- Gemeenten hebben geen duidelijke positionering voor het thema en de bijbehorende uitdagingen. Het thema is ondergebracht onder verschillende bestuurders, wisselend per gemeente.
- Het verdient aanbeveling een koppeling te maken tussen digitale connectiviteit en de thema's duurzaamheid, mobiliteit en zorg.
- Aan regelgeving rondom digitale connectiviteit is echter geen gebrek: Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur, Telecommunicatiewet, Omgevingsloket, Handboek Kabels en Leidingen. Deze zijn alle bedoeld om te reguleren, niet om te stimuleren.
- Smart City plannen, zowel op grote als kleinere schaal, zien we binnen een flink aantal gemeenten terug. Bij veel gemeenten zijn de Smart City plannen aparte ideeënfabrieken die los van de organisatie staan. Hierdoor is de relatie met de gemeentelijke domeinen vaak beperkt, wat resulteert in weinig concrete projecten.

- Het doorvoeren van de “geleerde lessen” in duidelijke plannen blijft achter, of wordt onvoldoende verankerd in een connectiviteitsvisie.

#### Gebrek aan kennis over digitalisering (gebaseerd op notitie Digitale Connectiviteit)

- Het kennisniveau van lokale overheden is gestoeld op de wet- en regelgeving omtrent het laten aanleggen van infrastructuur in openbare ruimte door operators. Het kennisniveau omtrent de noodzaak van digitale connectiviteit en de mogelijkheden die lokale overheden hebben om dit te stimuleren is beperkt.
- Aangezien de maatschappij verder digitaliseert, dient de kennis niet op één plek in de organisatie zitten. Alle onderdelen van de gemeente dienen kennis te hebben van digitale connectiviteit in relatie tot haar werkveld.

#### Digitale infrastructuur

##### Vast netwerk – Glasvezel:

- De uitdaging is dat de ondergrond in sommige gemeenten vol ligt, maar we moeten partijen wel toegang blijven bieden. Als overheden kunnen we stimuleren dat meerdere partijen van dezelfde digitale infrastructuur gebruik kunnen maken en dus niet iedere provider zijn eigen netwerk aanlegt (digitale infrastructuur als nutsvoorziening).
- Een andere uitdaging is dat er al veel glasvezel in de stedelijke gebieden ligt. Moeten we inzetten op “graafrust” om te bereiken dat bij het openleggen van de straat aanleg en vervanging van verschillende soorten ondergrondse infra worden gecombineerd?
- Glasvezel in het buitengebied is vaak niet voldoende aanwezig en het aanleggen kostbaar,
- Op werklocaties is glasvezel vaak wel beschikbaar maar vindt het midden- en kleinbedrijf de gebruikskosten hoog.

##### Mobiel netwerk – 5G:

- Naar verwachting zal 5G uitgerold worden vanaf 2020 als de 5G frequenties geveild zijn. Uitdaging is de inpassing van 5G infrastructuur in de ruimte. Dit betekent meer (kleinere) masten.
- Er is antennebeleid nodig voor 5G. Veel gemeenten hebben geen beleid, anderen hebben lokaal beleid. Hierin kan de regio samen optrekken.
- In de agenda digitale connectiviteit van het ministerie van EZK staat dat gemeenten haar assets ter beschikking moeten stellen voor antenne-opstelpunten. Dit moet goed in het antennebeleid vastgelegd worden. Ook of hier bijvoorbeeld een vergoeding voor gevraagd mag worden.

## **2. Kansen**

#### Slimme lichtmasten

Slimme ‘multipurpose’ lichtmasten bieden mogelijkheden voor de inpassing van onder andere 5G in de openbare ruimte.

#### Datacenters (besproken in BC EV 22 november 2018)

Er is een studie uitgevoerd voor Next Delta waarin de vraag centraal stond of we in onze regio een onderscheidende propositie kunnen ontwikkelen op het gebied van veilige digitale

data-uitwisseling. Deze studie komt tot de conclusie dat de provincie Zuid-Holland zich kan profileren als een sterk alternatief naast de regio Amsterdam (twin hub). Die regio heeft een van de sterkste clusters op dit gebied. Deze toppositie is ook kwetsbaar door de grote mate van energiegebruik, ruimtebeslag en het risico op stroomuitval. Veel gebruikers van dataopslag willen minimaal twee regio's waar hun datasystemen onafhankelijk van elkaar kunnen draaien (zie beknopte samenvatting van deze studie).

De volgende aandachtspunten moeten nader onderzocht worden:

1. wat is er nodig aan voorbereidingen om datacenters te huisvesten?
2. welk ruimtebeslag vragen data centers, en waar past dat in de MRDH?
3. wat is de economische impact in termen van werkgelegenheid en vestigingsklimaat
4. wat betekent dit voor energiegebruik en mogelijkheid restwarmte van datacenters te benutten?

### **3. Voorgestelde acties 2019**

Op basis van de uitdagingen en kansen is het voorstel om met de volgende zes acties in 2019 van start te gaan. De precieze aanpak, rolverdeling tussen partijen en benodigde capaciteit worden nader uitgewerkt in de komende weken.

#### ***Actie 1: Het ontwikkelen van een stappenplan en delen van best practices om digitalisering in het beleid van de MRDH-gemeenten te integreren***

- Te beginnen met een inventarisatie van de huidige situatie en behoeften in de toekomst.
- Identificeren welke gemeenten hier al aan werken (of willen dit). Deze gemeenten kunnen dienen als voorbeeld voor de rest van de regio.
- Nader uit te werken begin 2019.

#### ***Actie 2: Het stimuleren van kennisontwikkeling op het gebied van digitalisering in alle lagen van de MRDH-gemeenten***

Het kennisniveau van gemeenten op korte termijn op een gemeenschappelijk peil brengen is een actie die nodig is om vervolgens met de andere gezamenlijke acties (3 t/m 6) aan de slag te gaan.

Dit kan door middel van:

- Cursussen en/of (themagerichte) kennisbijeenkomsten, bijv. via 5G Fieldlab TU Delft. Voor ambtenaren, gemeenteraadsleden en bestuurders.
- Actieve deelname aan het 5G Fieldlab.
- Verbinden van dit actieplan aan het onderzoeksprogramma TU Delft. "Kennisagenda" waar 5G Fieldlab antwoorden op kan geven.
- Nader uit te werken begin 2019.

#### ***Actie 3: Het ontwikkelen van een stappenplan en delen van best practices om de uitrol van hoogwaardig glasvezel in de regio te stimuleren***

Vast - Glasvezel:

- Identificeren locaties voor stappenplan en best practices:
  - o Stadscentrum: geen focus hierop
  - o Woonkern: Rotterdam Prinsenland?
  - o Bedrijventerrein: Combineren met transformatie/upgradelocatie?
  - o Buitengebied: nader bepalen, mogelijk Westland.
- o Onderzoek oplossingen voor probleem volle ondergrond in verschillende MRDH-gemeenten:
  - Hoe zorgen dat niet iedere provider eigen glasvezelnetwerk aanlegt?
  - Beter benutten wat er ligt. Voorbeelden in de regio uitdragen.

#### Mobiel - 5G:

- Voorwaarden bij frequentieveiling 5G vanuit gemeentelijk perspectief. Aanbeveling is om dit via VNG op te pakken (afstemmen met VNG; hoe kunnen gemeenten eventueel input leveren op voorwaarden)
- Zie projecten 5G Fieldlab TU Delft (incl. Unmanned Valley) en Living Lab Scheveningen.
- Nader uit te werken begin 2019.

#### **Actie 4: Het opstellen van gezamenlijke kaders voor antennebeleid**

*Achtergrond: Omdat er in de toekomst steeds meer behoefte is aan draadloze netwerken, waaronder 5G, zijn er veel meer (kleinere) masten nodig. Om antennewildgroei te voorkomen en rekening te houden met gezondheid, leefmilieu en veiligheid, is het belangrijk dat overheden bepaalde voorwaarden stellen aan het plaatsen van antennes.*

- Het huidige antenneconvenant verloopt eind 2019. Via de VNG kunnen gemeenten meedenken over het nieuwe convenant. De werkgroep kan via de MRDH-gemeenten die in de VNG klankbordgroep zitten (Rotterdam, Den Haag, Delft) gezamenlijk input leveren aan de VNG (no regret). MRDH fungeert als verbinder.
- Aandachtspunten zijn: Hoe werkt het met het ter beschikking stellen van assets voor antenne-opstelpunten? Mag hier vergoeding voor gevraagd worden?
- Het verkennen van “white label” opstelpunten

#### **Actie 5: Het verkennen van een gezamenlijke strategie voor slimme lichtmasten**

- Er is een werksessie gepland met regionale partijen (Provincie, MRDH, Gemeente Rotterdam, Gemeente Den Haag, Innovation Quarter) om een position paper te schrijven m.b.t. slimme lichtmasten in de regio. Er zijn verschillende Europese mogelijkheden om bij aan te haken.

#### **Actie 6: Het verkennen van nut en noodzaak van datacenters in de regio**

- In de Bestuurscommissie van 22 november 2018 is het besluit genomen het nut en de noodzaak van datacenters in de regio nader te verkennen. Het initiatief hiervoor ligt bij IQ. De werkgroep Digitale Connectiviteit zal dit traject volgen en zorgen voor afstemming binnen de MRDH.

**Werkwijze**

Vanaf de voorbereiding in de zomer is er een informele werkgroep gevormd met betrokken medewerkers uit de metropoolregio, PZH en IQ/RNE. Deze werkgroep zal bovengenoemde acties gezamenlijk uitwerken en waar zinvol andere opgaven agenderen.

De werkgroep is open voor alle MRDH-gemeenten en andere regiopartijen kennis willen opdoen en zich in willen zetten op één of meerdere thema's van het actieplan. Van deelnemers wordt verwacht dat zij een actieve bijdrage leveren aan de uitvoering van het actieplan. Hiervoor zal dan ook capaciteit beschikbaar gemaakt moeten worden bij desbetreffende gemeenten/organisaties.

Om daadwerkelijk impact te hebben op de digitale connectiviteit van de regio is het van belang om hier meerjarig aan te werken. Dit vereist dus ook beschikbare capaciteit voor meerdere jaren. De benodigde capaciteit wordt in de komende maanden inzichtelijk gemaakt door de werkgroep.

De werkgroep zal voor de zomer een tussenstand presenteren aan de bestuurscommissie. Via de werkgroep zijn we ook goed aangesloten bij lopende processen bij IQ/RNE, PZH en VNG. Daarnaast is er afstemming met het Rijk.